

3. Gældende ret

3.1. Overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven

Overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven strafsanktioneres ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110 med bøde eller fængsel.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-16, straffes med bøde den, der overtræder en række nærmere angivne bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Der kan med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1, bl.a. pålægges straf for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19, som vedrører beskyttelse mod forurening af grundvand, jord og undergrund og miljøbeskyttelseslovens § 27, som vedrører beskyttelse mod forurening af overfladevand. Efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 7, kan der pålægges straf for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 71, som vedrører pligt til at underrette tilsynsmyndigheder ved driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor. Derudover kan der pålægges straf efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2 og 4, såfremt pågældende undlader at efterkomme påbud eller forbud efter miljøbeskyttelsesloven eller tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven. Det er endvidere også strafbelagt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 6, at anlægges, påbegynde eller drive virksomhed uden en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Der henvises nærmere til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-16, for en fuldstændig gennemgang af de forhold, der er strafbelagte.

Straffen for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven er bøde, jf. § 110, stk. 1. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed og der samtidig ved overtrædelserne er 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder besparelser, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Opdelingen i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1 og 2, indebærer, at der udløses bødestraf efter § 110, stk. 1, i de tilfælde, hvor alle betingelserne i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, ikke er til stede. Det vil sige overtrædelser, der er begået ved simpel uagtsomhed, selvom der er sket skade på miljøet, fremkaldt fare herfor eller der er opnået eller tilsigtet økonomisk vinding, og overtrædelser begået med forsæt eller grov uagtsomhed, hvor der ikke er forvoldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, eller hvor der ikke er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel.

Miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3, indeholder hjemmel til at fastsætte straf af bøde eller fængsel indtil 2 år for overtrædelser af bestemmelser i regler og forskrifter, der udfærdiges efter visse bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Denne hjemmel er eksempelvis udnyttet i bekendtgørelse om affald.

Både fysiske og juridiske personer kan straffes for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Strafansvaret for de juridiske personer er udtrykkeligt fastsat i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 4.

Er der ved en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, skal denne økonomiske fordel konfiskeres, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5. Reglerne om konfiskation i straffesager findes i straffelovens 9. kapitel, der også finder anvendelse i sager om overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven. Der skal også ske konfiskation ved formelle overtrædelser. Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, således at konfiskation ikke lader sig gennemføre. I sådanne tilfælde skal domstolene tage hensyn til den økonomiske fordel ved udmålingen af straffen, herunder en eventuel tillæggsbøde.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110 b kan retten til at udøve virksomhed omfattet af miljøbeskyttelseslovens kap. 5 under visse nærmere omstændigheder frakendes ved dom. Rettighedsfrakendelse kan eksempelvis ske, hvis den pågældende er straffet for overtrædelse af straffelovens § 196, eller gentagne gange eller i øvrigt under skærpende omstændigheder har overtrådt miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 40 a kan personer og virksomheder miste deres miljøansvarlighed, såfremt den pågældende er straffet under nærmere angivne forhold, herunder såfremt den pågældende er straffet efter straffelovens § 196, eller straffet efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, hvor bøden har været på mindst kr. 10.000.

Efter straffelovens § 196, stk. 1, straffes med fængsel indtil 6 år den, der under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund, eller den, der opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare herfor. Ifølge straffelovens § 196, stk. 2, straffes med fængsel indtil 6 år den, der i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer, når der er tale om overtrædelser af